

Sygn. akt : I ACz 1217/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2015r

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie :

Przewodniczący : SSA Anna Kowacz – Braun

Sędziowie : SA Sławomir Jamróg , SA Grzegorz Krężolek [spr]

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2015r w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. Z.

przeciwko P. Z.

o rozwód

na skutek zażalenia powódki

od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z 21 kwietnia 2015r

sygn. akt : I C 3388/14

P o s t a n a w i a

Uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Kielcach do dalszego postępowania.

Sygn. akt : I ACz 1217/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem , Sąd Okręgowy w Kielcach odrzucił pozew M. Z. domagającej się rozwiązania przez rozwód jej małżeństwa z P. Z. , zawartego 28 lipca 2007r.

Jak wynika z motywów orzeczenia przyczyną odrzucenia pozwu była negatywna przesłanka procesowa w postaci braku jurysdykcji Sądu polskiego do rozpoznania sprawy.

Ocenę taką Sąd I instancji oparł na ustaleniu , iż obydwój małżonkowie od 2004r na stałe zamieszkują i pracują w Wielkiej Brytanii , w miejscowości L. i tam urodziło ich dwoje dzieci , a to córka M. , obecnie licząca siedem lat i jej brat M. , urodzony w (...)r. Dzieci posiadają podwójne obywatelstwo W Wielkiej Brytanii jest centrum ich spraw życiowych. Powódka natomiast nie zamierza nigdy powrócić do Polski.

W odwołaniu się do tych ustaleń , Sąd I wskazał , że kwestie jurysdykcji w sprawach o rozwód , a także odpowiedzialności rodzicielskiej [żądaniem pozwu objęte są również kwestia uregulowania władzy rodzicielskiej na córką i synem stron, określenia miejsca ich pobytu kontaktów / reguluje Rozporządzenie Rady [WE] nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003r dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej.

Odwołując się do norm art. 3 w zw. z art. 17 i 8 tego Rozporządzenia ocenił, że jurysdykcja Sądu polskiego jest wyłączona albowiem w ramach sprawy o rozwód byłby zobowiązany orzekać o materiach, które Rozporządzenie określa ogólnym mianem odpowiedzialności rodzicielskiej w odniesieniu do małoletnich dzieci stron.

Tymczasem miejscem zwykłego pobytu ich obydwójga jest Wielka Brytania i ten łącznik przesądza o realizacji wskazanej wyżej negatywnej przesłanki procesowej, po stwierdzeniu której [z urzędu], Sąd zobowiązany jest pozew odrzucić.

W zażaleniu od tego orzeczenia M. Z. domagała się jego uchylecia.

Środek odwoławczy został oparty na zarzucie naruszenia prawa procesowego, w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 1099 kpc w zw. z art. 12 wskazanego wyżej Rozporządzenia, w następstwie jego nieprawidłowego zastosowania i odrzucenia pozwu, w sytuacji gdy to Sąd Okręgowy w Kielcach ma jurysdykcję do rozpoznania sprawy o rozwód małżonków Z. jak i właśnie w powołaniu się na wskazaną wyżej normę prawa wspólnotowego, dysponując nią także w zakresie rozstrzygania o odpowiedzialności rodzicielskiej wobec dzieci stron.

W motywach środka odwoławczego powódka podnosiła, że łącznikiem, który decyduje o tej jurysdykcji w odniesieniu do żądania rozwodu jest łącznik obywatelstwa, gdyż zarówno ona jak i mąż są obywatelami polskimi [art. 3 ust. 1 lit b/ Rozporządzenia]

W odniesieniu do materii objętych pojęciem odpowiedzialności rodzicielskiej, rzeczywiście jak podnosiła powódka, zgodnie art. 8 tego aktu, te kompetencję ma Sąd kraju, w którym, w chwili wniesienia pozwu, dziecko ma stały pobyt. Zważywszy na okoliczności ustalone w sprawie, którym M. Z. nie przeczyła, jurysdykcję na podstawie tej normy, miałby Sąd brytyjski.

Jednakowoż Sąd I instancji zdaniem żalącej się nie dostrzegł, iż na zasadzie wyjątku od tej ogólnej reguły z art. 8, wskazanego w art. 12 Rozporządzenia, którego podstawy zastosowania, wymienione w art. 12 ust. 1 lit a/ i b/, w odniesieniu do dzieci małżonków Z. zostały także spełnione.

Stanowisko małżonki w całości aprobował pozwany w odpowiedzi na zażalenie.

Rozpoznając zażalenie, Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy powódki prowadzi do wydania orzeczenia kasatoryjnego jakkolwiek podzielenie wniosku zażalenia jest spowodowane nie tylko uznaniem trafności argumentacji prawnej jaka jest w nim powołana albowiem orzeczenie o odrzuceniu pozwu zapadło przede wszystkim przedwcześnie, bez dokonania wszystkich niezbędnych ustaleń oraz rozważenia na ich tle zagadnień prawnych, które wiążą się z kwestią jurysdykcji Sądu krajowego niniejszym postępowaniu.

Uwzględnivszy regułę nadrzędności uregulowań prawa europejskiego nad prawem krajowym, powiedzieć na wstępie należy, że to uregulowania Rozporządzenia Rady [WE] nr 2201/2003, dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej [DzU UE L z dnia 23 grudnia 2003r], są decydujące dla określania jurysdykcji Sądu mającego rozstrzygać o żądaniach zawartych w pozwie M. Z..

Z niekwestionowanych w jej zażaleniu ustaleń faktycznych wynika, że obydwoje małżonkowie mają obywatelstwo polskie, a od 2004r na stałe zamieszkują na terenie Wielkiej Brytanii. Tam urodziły się ich małoletnie dzieci, które na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii mają stały pobyt.

Tam chodzi do szkoły starsze z nich, córka stron, a wkrótce także zostanie do niej zapisany młodszy syn. Ich związki z krajem pochodzenia rodziców jeżeli są, to mają wyłącznie charakter okazjonalny.

Zatem ma rację autorka zażalenia, iż poprzez łącznik obywatelstwa Sąd polski ma jurysdykcję w zakresie rozstrzygnięcia żądania rozwodu stron.

Zagadnieniem, które budzi wątpliwości i które musi zostać wyjaśnione przez Sąd Okręgowy przy dalszym rozpoznawaniu sprawy jest to, czy jurysdykcja ta przysługuje mu w odniesieniu do rozstrzygnięcia o materii dotyczącej odpowiedzialności rodzicielskiej wobec małoletnich dzieci stron, w zakresie którego to pojęcia, zdefiniowanego przez art. 2 pkt 7 Rozporządzenia, mieści się np. zagadnienie przysługiwania władzy rodzicielskiej rozwodzącym się małżonków nad nimi po rozwiązaniu małżeństwa czy też określenia miejsca ich pobytu przy jednym z nich po rozwodzie, czy kontaktów drugiego z synem i córką; takie żądania również są w postępowaniu formułowane, a jak wynika z deklaracji stron będą one przedmiotem rodzicielskiego porozumienia.

Zarówno powódka jak i pozwany w odpowiedzi na zażalenie twierdzą, odwołując się do normy art. 12 ust. 1 pkt a/ i b/ Rozporządzenia, że ten wyjątkowy i wyłączający stosowanie ogólnej reguły z art. 8 tego aktu, zgodnie z którym jurysdykcja w odniesieniu do spraw dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej przysługuje sądowi państwa członkowskiego w którym w chwili wniesienia pozwu dziecko / dzieci / mają stały pobyt, uzasadnia jurysdykcję Sądu polskiego, aby rozstrzygał także i o tych żądaniach M. Z..

Obydwie strony sporu przyjmują założenie, że [co wynika z poczynionych ustaleń] przy spełnieniu pozostałych przesłanek wymienionych w tym przepisie, ta kompetencja jurysdykcyjna Sądu Okręgowego w Kielcach jest zgodna z dobrem ich dzieci na stałe, / podobnie jak ich rodzice/ , przebywających zagranicą

To założenie jednak pozostaje obecnie tylko w sferze deklaracji powódki i pozwanego, a Sąd I instancji, który w zupełności nie rozważył zastosowania art. 12 Rozporządzenia nie czynił w tym zakresie żadnych ustaleń ani tym bardziej nie przeprowadził oceny realizacji tej, samodzielnej przesłanki normatywnej uznania kompetencji jurysdykcyjnej sądu polskiego do rozpoznawania sprawy, w ramach której ma być rozstrzygnięta łącznie; kwestia rozwodu i odpowiedzialności rodzicielskiej wobec małoletnich dzieci mających się rozwieść małżonków.

Ten zasadniczy brak zdecydował o uchyleniu zaskarżonego postanowienia o którym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 386 §4 kpc w zw z art. 397 §2 kpc.

W ramach kontynuowanego postępowania Sąd I instancji, weźmie pod uwagę powyższe rozważania i oceny prawne, dokona ustaleń dotyczących sytuacji osobistej, społecznej, dochodowej i zdrowotnej dzieci stron oraz rodzaju i trwałości ich związków z krajem pochodzenia rodziców i przez ich pryzmat rozważy, czy orzeczenie o odpowiedzialności rodzicielskiej przez Sąd polski jest zgodne z ich dobrem, szczególnie w sytuacji, że orzeczenie, w części kształtującej ich sytuację z założenia na długi okres czasu, musiałoby uwzględniać warunki w jakich przychodzi im żyć w kraju stałego pobytu.